

Valganalyse Rogaland 2017

1. Først et historisk tilbakeblikk

- 1) Rogaland var lenge en bastion for sentrumpartiene. Røttene ligger i motkulturenes tradisjonelt sterke stilling i området. Dette ser vi i valgsammenheng helt tilbake til den første splittelsen av Venstre på slutten av 1880-årene, der Rogaland var kjerneområde for Moderate Venstre. Kulturelt var dette på mange måter en forløper for KrF. Derfor ble også Rogaland raskt et av KrFs viktigste fylker da partiet ble landsomfattende etter krigen. Likevel var Venstre det største ikke-sosialistiske partiet inntil ca. 1960. I de tre første tiårene etter krigen fikk sentrumpartiene samlet mellom 40 og 50 prosent av stemmene i fylket.
- 2) Konsekvensen av denne dominansen var at både Høyre og arbeiderbevegelsens partier stilte langt svakere her enn i resten av landet, unntatt i byer og større tettsteder og noen få spredte industrikommuner.
- 3) Fra 1970-årene overtok Høyre både som ledende ikke-sosialistiske parti og viktigste styringsparti i store deler av fylket. Dette sammenfalt med etableringen av «oljå» som dominerende næring. Forklaringen er delvis at det har blitt skapt en kollektiv lokal bevissthet som knytter partiet til oljevirkosomhetens etablering og fremvekst. Samtidig har Høyre i Rogaland i samme periode hatt en utpreget moderat, pragmatisk og sentrumspreget profil, noe som ikke alltid har falt i like god jord i mer tradisjonsbundne deler av partiet, der rogalendingene en rekke ganger har blitt hengt ut som «kommunist-Høyre». Litt forenklet kan en si at Høyre har tatt opp i seg – og viderefører – mye av det gamle Vestlands-Venstre.
- 4) Det er nok delvis en konsekvens av dette at også FrP har klart å gjøre Rogaland til ett av sine beste fylker. Den samlede oppslutningen om de to blå partiene har de siste tiårene tilsvart den sentrumpartiene tidligere hadde med til sammen like under halvparten av stemmene.
- 5) Det er to hovedårsaker til arbeiderbevegelsens tradisjonelt svake stilling i Rogaland. Den ene er alt nevnt; motkulturenes og sentrumpartiernes dominerende stilling i bevegelsens etablerings- og vekstfase.
- 6) Den andre er sosial og delvis forbundet med den første: For det første har de sosiale forskjellene vært mindre enn i mange andre deler av landet, f.eks. ved at husmannsvesenet aldri nådde den samme utbredelse og karakter som f.eks. på flatbygdene på Østlandet. For det andre var næringsstrukturen – unntatt i de største byene – preget av mindre bedrifter med kort avstand mellom eiere, ledelse og arbeidere. For det tredje var eiere, ledere og arbeidere ofte knyttet sammen i de samme motkulturelle bevegelsene, særlig i den lavkirkelige lekmannsbevegelsen.

Disse hadde dermed ofte sosial omgang og felles interesser på fritiden, noe som var en effektiv hemske for å skape forståelse for motsetning mellom arbeid og kapital. Med unntak av 1945 har derfor de partiene med utgangspunkt i arbeiderbevegelsen aldri oppnådd over 40 prosents oppslutning i Rogaland. De seneste tiårene har andelen gjennomgående vært mellom 1/4 og 1/3 av stemmene, eller rundt tre firedeler av disse partienes samlede oppslutning nasjonalt.

2. Valgresultat Rogaland

Rogaland	Stemmer 2017	% 2017	Stemmer 2013	% 2013	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
H	72201	28,75	72470	30,12	-1,37	95
FrP	49451	19,69	45082	18,74	+0,96	105
V	8851	3,52	10827	4,50	-0,98	78
KrF	21092	8,40	25585	10,63	-2,23	79
Sp	18897	7,53	12621	5,25	+2,28	143
Ap	56340	22,44	54462	22,64	-0,20	99
SV	9895	3,94	7908	3,29	+0,65	120
R	2895	1,15	1060	0,44	+0,71	261
MDG	6444	2,57	5267	2,19	+0,38	117
Andre	5042	2,01	5313	2,21	-0,20	91
Avgitte stemmer	251108		240595			

3. Kommune- og regionstall i prosent

2017	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG
Eigersund	27,43	23,43	2,80	7,45	9,37	22,73	2,79	0,73	1,61
Sandnes	27,93	21,32	3,62	8,42	5,63	23,23	3,83	1,23	2,74
Stavanger	31,39	15,39	5,23	4,77	3,09	27,02	5,85	1,93	3,76
Haugesund	30,92	19,15	3,96	4,32	3,38	26,74	4,62	1,28	2,75
Sokndal	23,03	26,56	1,33	14,50	8,78	18,69	2,04	0,87	1,02
Lund	19,79	25,66	1,86	13,38	14,36	18,53	1,43	0,66	1,75
Bjerkreim	19,63	16,50	1,92	19,05	29,16	9,59	1,66	0,70	0,64
Hå	23,35	22,82	1,29	16,91	15,41	13,53	2,27	0,53	1,27
Klepp	27,90	25,05	2,36	10,41	10,98	16,24	2,48	0,69	1,60
Time	27,77	18,26	2,56	11,53	11,36	19,46	3,71	0,55	2,76
Gjesdal	22,50	21,77	2,23	13,58	11,21	21,95	2,73	0,62	1,81
Sola	35,26	22,61	3,42	6,57	5,68	19,08	2,77	0,72	2,28
Randaberg	31,54	18,66	3,26	11,71	6,60	20,73	2,64	0,69	2,48
Forsand	22,87	20,03	1,85	17,05	17,61	14,20	1,42	0,57	1,56
Strand	27,17	21,40	2,50	14,89	7,93	19,00	2,38	0,68	1,90

Hjelmeland	17,47	13,69	2,13	12,45	32,32	15,34	2,96	0,34	2,06
Suldal	14,04	11,49	3,10	10,03	33,29	18,74	5,06	0,82	2,37
Sauda	18,69	12,23	2,33	4,88	19,55	33,73	4,47	0,83	1,39
Finnøy	19,38	12,19	2,81	20,34	26,24	10,51	2,87	0,39	2,25
Rennesøy	31,82	19,47	2,62	7,89	14,39	18,39	2,54	0,50	1,42
Kvitsøy	18,10	24,04	2,37	18,69	7,72	21,07	2,97	0,30	3,56
Bokn	27,63	14,40	1,17	4,86	30,93	17,32	0,78	0,19	0,97
Tysvær	27,69	20,42	2,52	8,88	12,69	20,93	2,19	0,52	1,72
Karmøy	29,18	25,54	2,24	11,16	4,86	19,10	2,93	0,78	1,54
Utsira	21,48	8,89	1,48	1,48	27,41	33,33	2,22	1,48	1,48
Vindafjord	20,36	19,14	2,27	9,33	26,35	16,46	2,80	0,56	1,18
Rogaland	28,75	19,69	3,52	8,40	7,53	22,44	3,94	1,15	2,57
Bykommuner	30,11	18,08	4,45	5,90	4,22	25,66	4,92	1,57	3,20
Landkommuner	27,14	21,62	2,43	11,38	11,46	18,60	2,77	0,66	1,82
Dalane	24,83	23,38	2,36	10,65	12,28	20,03	2,36	0,74	1,43
Sør-Jæren	25,73	21,96	2,11	13,00	12,31	17,40	2,82	0,59	1,88
Nord-Jæren	30,78	18,09	4,46	6,39	4,29	24,74	4,76	1,53	3,23
Ryfylke	23,19	17,12	2,54	12,37	15,59	19,76	3,09	0,63	1,88
Ytre Ryfylke	25,24	20,02	2,39	14,66	12,69	18,02	2,40	0,62	1,90
Indre Ryfylke	16,59	11,09	2,68	7,20	25,75	26,97	4,73	0,82	1,83
Ryfylke-øyane	26,15	17,05	2,67	13,36	18,38	15,61	2,69	0,45	1,89
Haugalandet	28,85	21,93	2,89	8,17	7,38	21,88	3,43	0,91	1,93
Norge	25,04	15,19	4,37	4,20	10,32	27,37	6,02	2,41	3,24

Bykommuner: Eigersund, Sandnes, Stavanger, Haugesund

Landkommuner: Resten

Dalane: Eigersund, Sokndal, Lund, Bjerkreim

Sør-Jæren: Hå, Klepp, Time, Gjesdal

Nord-Jæren: Sandnes, Stavanger, Sola, Randaberg

Ryfylke:

Ytre Ryfylke: Forsand, Strand, Hjelmeland

Indre Ryfylke: Suldal, Sauda

Ryfylke-øyane: Finnøy, Rennesøy, Kvitsøy

Haugalandet: Haugesund, Bokn, Tysvær, Karmøy, Utsira, Vindafjord

4. Hovedfunn 2017

- 1) Den ene hovedforskjellen mellom Rogaland og landstrenden ved årets valg er at begge de to **regjeringspartiene Høyre og FrP** går frem i store deler av fylket. FrP har fremgang i 22 av 26 kommuner, Høyre i 11.
- 2) Bare i 2 kommuner går begge partiene tilbake. Legger en sammen tallene for de to partiene, ser en vekst i 19 av 26 kommuner.

- 3) For fylket som helhet blir det likevel en marginal nedgang grunnet motsatt trend i noen av de største kommunene.

H + FrP					
2017 %		Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Sola	57,87	Forsand	+6,54	Finnøy	123
Karmøy	54,72	Sokndal	+6,04	Forsand	118
Klepp	52,95	Finnøy	+5,90	Sokndal	114
Rennesøy	51,29	Bjerkreim	+4,34	Bjerkreim	114
Eigersund	50,86	Lund	+4,26	Lund	110
Randaberg	50,20	Bokn	+3,38	Hjelmeland	110
Haugesund	50,08	Kvitsøy	+3,25	Bokn	109
Sokndal	49,59	Hå	+3,05	Kvitsøy	108
Sandnes	49,25	Hjelmeland	+2,86	Hå	107
Strand	48,57	Strand	+2,51	Utsira	107
Rogaland	48,44	Eigersund	+2,46	Suldal	106
Tysvær	48,11	Time	+2,36	Time	105
Stavanger	46,78	Utsira	+2,01	Eigersund	105
Hå	46,17	Suldal	+1,42	Strand	105
Time	46,03	Karmøy	+1,36	Karmøy	103
Lund	45,45	Vindafjord	+1,14	Vindafjord	103
Gjesdal	44,27	Klepp	+1,08	Klepp	102
Forsand	42,90	Tysvær	+1,05	Tysvær	102
Kvitsøy	42,14	Rennesøy	+0,58	Rennesøy	101
Bokn	42,03	Randaberg	-0,21	Randaberg	100
Norge	40,23	Rogaland	-0,28	Rogaland	99
Vindafjord	39,50	Sola	-0,97	Haugesund	98
Bjerkreim	36,13	Haugesund	-1,10	Sola	98
Finnøy	31,57	Gjesdal	-1,25	Gjesdal	97
Hjelmeland	31,16	Sandnes	-2,16	Sandnes	96
Sauda	30,92	Stavanger	-2,43	Stavanger	95
Utsira	30,37	Norge	-2,93	Norge	93
Suldal	25,53	Sauda	-4,61	Sauda	87

Her er de to partienes sammenlagte valgresultat rangert kommunevis fra beste til dårligste kommune etter tre ulike parametere: 1) Deres samlede prosentandel ved S-valg 2017, 2) Deres samlede frem- eller tilbakegang fra 2013 til 2017 i prosentpoeng, 3) Deres samlede relative frem- eller tilbakegang fra 2013 til 2017. Denne kolonnen er regnet ut ved å sette partienes samlede tilslutning ved S-valg 2013 til 100, og så beregnet 2017-resultatet i prosent av dette. I tillegg er deres landsresultat og fylkesresultat i Rogaland tatt med for å se vise utviklingen i hver enkelt kommune i forhold til disse. Fordelen med å vise disse tre parameterne samlet er for å få hvor representativ utviklingen i den enkelte kommune er. Særlig relevant dette for mindre kommuner og partier der flytting av et ganske lite antall stemmer kan gi stor utslag i absolutte tall. Tilsvarende tabeller vil også presentert ved omtalen av hvert enkelt stortingsparti i innværende periode.

4.1 Høyre

- 1) For H ser jeg et mønster av konsentriske ringer; partiet går noe tilbake i de mest oljetunge kommunene på Nord-Jæren samt i de regionale bysentrene Haugesund og Eigersund. Mye av dette – dog ikke alt – kan trolig forklares med at typiske H-velgere er kraftig overrepresentert blant dem som har mistet arbeidet i oljenæringen og derfor har flyttet fra området for å skaffe seg nytt arbeid. Dette er samtidig partiets beste områder.
- 2) For bykommunene samlet er utviklingen lik landtrenden. I de typiske distriktskommunene er det, med noen unntak, stort sett fremgang. Regionalt er veksten størst i Ryfylke.
- 3) I antall stemmer er tilbakegangen kun 269. Hadde partiet opprettholdt samme stemmetall som i 2013, hadde det gitt mandatgevinst.

Høyre					
2017 %		Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Sola	35,26	Bokn	+4,69	Finnøy	124
Rennesøy	31,82	Finnøy	+3,78	Bokn	120
Randaberg	31,54	Kvitsøy	+2,90	Kvitsøy	119
Stavanger	31,39	Karmøy	+1,71	Hjelmeland	109
Haugesund	30,92	Forsand	+1,50	Forsand	107
Karmøy	29,18	Hjelmeland	+1,38	Karmøy	106
Rogaland	28,75	Strand	+1,25	Strand	105
Sandnes	27,93	Sokndal	+1,13	Sokndal	105
Klepp	27,90	Lund	+0,76	Lund	104
Time	27,77	Suldal	+0,50	Suldal	104
Tysvær	27,69	Time	+0,18	Time	101
Bokn	27,63	Tysvær	-0,04	Tysvær	100
Eigersund	27,43	Hå	-0,46	Hå	98
Strand	27,17	Utsira	-0,50	Utsira	98
Norge	25,04	Bjerkreim	-0,59	Randaberg	97
Hå	23,35	Rennesøy	-0,90	Rennesøy	97
Sokndal	23,03	Randaberg	-1,14	Bjerkreim	97
Forsand	22,87	Rogaland	-1,24	Rogaland	95
Gjesdal	22,50	Eigersund	-1,42	Sola	95
Utsira	21,48	Norge	-1,77	Eigersund	95
Vindafjord	20,36	Sola	-1,85	Stavanger	94
Lund	19,79	Klepp	-1,87	Haugesund	94
Bjerkreim	19,63	Stavanger	-2,01	Klepp	94
Finnøy	19,38	Haugesund	-2,09	Norge	93
Sauda	18,69	Vindafjord	-2,88	Sandnes	90
Kvitsøy	18,10	Gjesdal	-3,02	Gjesdal	88
Hjelmeland	17,47	Sandnes	-3,14	Vindafjord	87
Suldal	14,04	Sauda	-3,53	Sauda	84

4.2 Arbeiderpartiet

- 1) Den andre hovedforskjellen synes delvis å være en funksjon av den første. Ap går frem i stemmetall med nesten 2000 stemmer, men høyere antall avgitte stemmer gjør at partiet likevel mangler i overkant av 500 stemmer på å oppnå samme prosentandel som i 2013.

Ap					
2017 %		Frem- og tilbakegang Prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Sauda	33,73	Sandnes	+1,30	Sandnes	106
Utsira	33,33	Gjesdal	+1,26	Sola	106
Norge	27,37	Stavanger	+1,11	Gjesdal	106
Stavanger	27,02	Sola	+1,01	Stavanger	104
Haugesund	26,74	Rennesøy	+0,40	Rennesøy	102
Sandnes	23,23	Klepp	+0,22	Klepp	101
Eigersund	22,73	Rogaland	-0,20	Rogaland	99
Rogaland	22,44	Bokn	-0,25	Bokn	99
Gjesdal	21,95	Kvitsøy	-0,57	Kvitsøy	97
Kvitsøy	21,07	Randaberg	-0,83	Haugesund	96
Tysvær	20,93	Haugesund	-1,09	Randaberg	96
Randaberg	20,73	Time	-1,11	Time	95
Time	19,46	Hå	-1,16	Strand	94
Karmøy	19,10	Strand	-1,24	Eigersund	93
Sola	19,08	Hjelmeland	-1,45	Tysvær	93
Strand	19,00	Tysvær	-1,61	Hå	92
Suldal	18,74	Eigersund	-1,71	Karmøy	91
Sokndal	18,69	Karmøy	-1,96	Hjelmeland	91
Lund	18,53	Finnøy	-2,39	Norge	89
Rennesøy	18,39	Bjerkreim	-2,87	Suldal	86
Bokn	17,32	Suldal	-3,15	Sauda	86
Vindafjord	16,46	Vindafjord	-3,47	Vindafjord	83
Klepp	16,24	Norge	-3,48	Lund	83
Hjelmeland	15,34	Lund	-3,73	Sokndal	82
Forsand	14,20	Forsand	-3,90	Utsira	81
Hå	13,53	Sokndal	-4,00	Finnøy	81
Finnøy	10,51	Sauda	-5,68	Forsand	78
Bjerkreim	9,59	Utsira	-7,80	Bjerkreim	69

- 2) Partiet går noe frem på Nord-Jæren, mens tilbakegangen i resten av fylket ikke avviker vesentlig fra landstrenden. Fremgangen på Nord-Jæren er likevel ikke nok til å sikre pluss for fylket som helhet. Ap selv tolker fremgangen på Nord-Jæren som en seier.
- 3) Med mine øyne er det mest interessante at dette ikke kan avleses i tallene utenfor Nord-Jæren og et-par/tre nabokommuner. Størst relativ tilbakegang har partiet i typiske distriktskommuner i Dalane, Ryfylke og på Indre Haugalandet.

- 4) Dette er samtidig områdene med størst fremgang for de to regjeringspartiene. Hovedbildet blir dermed en indre og ytre krets av kommuner med motsatt tendens for regjeringen og det største opposisjonspartiet.

4.2.1 Stemningskifte i løpet av valgkampen?

- 1) Valgnatten – og under opptellingen av de siste stemmene de neste dagene – konkurrerte Høyre og Ap om det siste distriktsmandatet, der prognosene vippet med marginer på fra noen titalls til et par hundre stemmer den ene eller andre veien. Det synes å ha vært forhåndsstemmene som avgjorde at mandatet til slutt tilfalt Ap med en margin på 184 stemmer. Dette tyder på at det skjedde et avgjørende regionalt stemningskifte i løpet av valgkampen.
- 2) Dette kan tolkes som en følge av at disse to partiene hadde motsatt tendens på meningsmålingene gjennom valgkampen med tilbakegang for Ap og vekst for det største regjeringspartiet. Lokale målinger kan likevel tyde på at denne effekten har vært større i Rogaland enn nasjonalt.
- 3) Vi kan kanskje lese det ut fra de to lokale InFact-målingene i løpet av valgkampinnspurten, offentliggjort i h.h.v. VG 26/8 og Stavanger Aftenblad og Haugesunds Avis 6/9. Siden disse er tatt opp av samme institutt og med samme metode, bør de – til tross for de svakheter årets valg har avslørt for InFacts metoder – kunne sammenlignes:

	InFact 26/8	InFact 6/9	Valg 11/9
H	21,2	24,2	28,75
Ap	27,1	23,2	22,44

4.2.2 «Bare så 2016», eller?

- 1) Aps lokale valgkamp var – i enda større grad enn nasjonalt – preget av tunge angrep på regjeringen for virkningene av oljeprisfallet i 2014 for bl.a. næringsliv og sysselsetting (20.000 tapte oljejobber).
- 2) Problemet for partiet var at det ikke justerte retorikken i forhold til at det i løpet av årets første halvår kom en rekke rapporter som tydet på at det lokale – særlig det oljeeksponerte – næringslivet opplevde at bunnen ble passert i løpet av vinteren, og rapporterte om stigende optimisme og forventede nyansettelser.
- 3) At dette har slått til viser de seneste ledighetstallene fra NAV der andelen helt ledige for fylket som helhet falt fra 3,8 til 3,4% (2,5% nasjonalt) bare fra august til september.

- 4) Brutt ned på kommunenivå ser en klare likhetstrekk mellom sysselsettingsutviklingen etter ferien og valgresultatene for h.h.v. H og Ap – bare med motsatt fortegn.
- 5) Mye kan tyde på at H vant en god del på at statsministeren i media fikk navnet sitt knyttet til en svært optimistisk, fersk konjunkturrapport i uken før valget.

4.3 Fremskrittspartiet

- 1) FrP går frem i 22 av 26 kommuner. Fremgangen er størst i den sørlige delen av fylke, særlig i Dalane og på Sør-Jæren.

FrP					
	2017 %	Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Sokndal	26,56	Forsand	+5,04	Bjerkreim	143
Lund	25,66	Bjerkreim	+4,93	Utsira	139
Karmøy	25,54	Sokndal	+4,91	Forsand	134
Klepp	25,05	Vindafjord	+4,02	Vindafjord	127
Kvitsøy	24,04	Eigersund	+3,88	Sokndal	123
Eigersund	23,43	Hå	+3,51	Finnøy	121
Hå	22,82	Lund	+3,50	Eigersund	120
Sola	22,61	Klepp	+2,95	Hå	118
Gjesdal	21,77	Utsira	+2,51	Lund	116
Strand	21,40	Time	+2,18	Time	114
Sandnes	21,32	Finnøy	+2,12	Klepp	113
Tysvær	20,42	Gjesdal	+1,77	Hjelmeland	112
Forsand	20,03	Hjelmeland	+1,48	Gjesdal	109
Rogaland	19,69	Rennesøy	+1,48	Suldal	109
Rennesøy	19,47	Strand	+1,26	Rennesøy	108
Haugesund	19,15	Tysvær	+1,09	Strand	106
Vindafjord	19,14	Haugesund	+0,99	Tysvær	106
Randaberg	18,66	Sandnes	+0,98	Rogaland	105
Time	18,26	Rogaland	+0,96	Sandnes	105
Bjerkreim	16,50	Randaberg	+0,93	Haugesund	105
Stavanger	15,39	Suldal	+0,92	Randaberg	105
Norge	15,19	Sola	+0,88	Sola	104
Bokn	14,40	Kvitsøy	+0,35	Kvitsøy	102
Hjelmeland	13,69	Karmøy	-0,35	Karmøy	99
Sauda	12,23	Stavanger	-0,42	Stavanger	97
Finnøy	12,19	Sauda	-1,08	Norge	93
Suldal	11,49	Norge	-1,16	Sauda	92
Utsira	8,89	Bokn	-1,31	Bokn	92

- 2) Stavanger og Karmøy er de eneste større kommunene med tilbakegang. Denne er likevel marginal, og for Karmøys del er forklaringen trolig lokal (se Karmøy).
- 3) Sammenlagt blir det fremgang for fylket som helhet på i underkant av 1 prosentpoeng, mot en noe større nedgang nasjonalt.

4.4 Venstre

- 1) Partiet som dominerte i Rogaland inntil midten av forrige århundre, har gjennom flere valg hatt en svakere utvikling i Rogaland enn nasjonalt. Så også i år. I absolutte tall var nedgangen på nesten 1 prosentpoeng, mot 0,86 nasjonalt. Også den relative nedgangen var større i Rogaland med 22 prosent mot 17 prosent for landet som helhet.

Venstre				
	2017 %		Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017	Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)
Stavanger	5,23	Bjerkreim	+0,20	Bjerkreim 112
Norge	4,37	Hjelmeland	-0,09	Hjelmeland 96
Haugesund	3,96	Vindafjord	-0,31	Haugesund 91
Sandnes	3,62	Haugesund	-0,37	Vindafjord 88
Rogaland	3,52	Hå	-0,62	Norge 83
Sola	3,42	Rennesøy	-0,65	Stavanger 81
Randaberg	3,26	Karmøy	-0,66	Rennesøy 80
Suldal	3,10	Lund	-0,70	Sandnes 78
Finnøy	2,81	Strand	-0,72	Strand 78
Eigersund	2,80	Klepp	-0,82	Rogaland 78
Rennesøy	2,62	Norge	-0,86	Karmøy 77
Time	2,56	Gjesdal	-0,90	Sola 77
Tysvær	2,52	Bokn	-0,90	Klepp 74
Strand	2,50	Forsand	-0,97	Lund 72
Kvitsøy	2,37	Rogaland	-0,98	Gjesdal 71
Klepp	2,36	Sandnes	-1,01	Eigersund 70
Sauda	2,33	Sola	-1,03	Randaberg 69
Vindafjord	2,27	Sokndal	-1,03	Tysvær 69
Karmøy	2,24	Tysvær	-1,12	Hå 68
Gjesdal	2,23	Eigersund	-1,21	Finnøy 67
Hjelmeland	2,13	Stavanger	-1,24	Time 66
Bjerkreim	1,92	Time	-1,29	Suldal 66
Lund	1,86	Utsira	-1,36	Forsand 66
Forsand	1,85	Finnøy	-1,37	Sauda 62
Utsira	1,48	Sauda	-1,46	Kvitsøy 58
Sokndal	1,33	Randaberg	-1,47	Bokn 57
Hå	1,29	Suldal	-1,63	Sokndal 56
Bokn	1,17	Kvitsøy	-1,72	Utsira 52

- 2) Partiet går frem kun i én eneste kommune, Bjerkreim, men det dreier seg kun om 3 stemmer i det som lenge har vært en av partiets svakeste kommuner.
- 3) Ellers fortsetter den langsiktige trenden med at partiet taper mer i distriktskommunene enn i byområdene. I 16 av 26 kommuner er tilbakegangen på mer enn en firedel, i halvparten av disse mer enn en tredel. Stavanger er i år eneste kommune med større tilslutning enn landsgjennomsnittet.
- 4) Tilbakegangen gjorde at partiet tapte utjevningsmandatet til SV med en margin på noe over 1000 stemmer. Samme tilslutning som i 2013 på 4,5 prosent ville derimot i år ha gitt distriktsmandat.

4.5 Kristelig Folkeparti

- 1) KrF går tilbake med tilnærmet 2 1/4 prosentpoeng i Rogaland, mot ca. 1,4 nasjonalt. Siden Rogaland er blant partiets beste fylker, er likevel den relative tilbakegangen noe mindre enn for landet som helhet ved at partiet i Rogaland mistet 21 prosent (NB ikke prosentpoeng) av oppslutningen mot 25 prosent nasjonalt.

KrF					
2017 %		Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Finnøy	20,34	Haugesund	-1,24	Bjerkreim	91
Bjerkreim	19,05	Norge	-1,39	Randaberg	89
Kvitsøy	18,69	Stavanger	-1,45	Sokndal	88
Forsand	17,05	Randaberg	-1,48	Hå	86
Hå	16,91	Sauda	-1,70	Time	83
Strand	14,89	Bjerkreim	-1,93	Gjesdal	82
Sokndal	14,50	Sandnes	-2,05	Kvitsøy	82
Gjesdal	13,58	Sokndal	-2,06	Strand	81
Lund	13,38	Rogaland	-2,23	Lund	81
Hjelmeland	12,45	Time	-2,37	Sandnes	80
Randaberg	11,71	Tysvær	-2,41	Rogaland	79
Time	11,53	Hå	-2,75	Karmøy	79
Karmøy	11,16	Sola	-2,76	Tysvær	79
Klepp	10,41	Karmøy	-2,96	Haugesund	78
Suldal	10,03	Klepp	-3,05	Finnøy	78
Vindafjord	9,33	Gjesdal	-3,07	Stavanger	77
Tysvær	8,88	Vindafjord	-3,16	Klepp	77
Sandnes	8,42	Lund	-3,20	Vindafjord	75
Rogaland	8,40	Rennesøy	-3,38	Forsand	75
Rennesøy	7,89	Strand	-3,52	Norge	75

Eigersund	7,45	Eigersund	-3,54	Suldal	74
Sola	6,57	Suldal	-3,60	Sauda	74
Sauda	4,88	Kvitsøy	-4,11	Sola	70
Bokn	4,86	Bokn	-4,85	Rennesøy	70
Stavanger	4,77	Utsira	-4,90	Hjelmeland	69
Haugesund	4,32	Hjelmeland	-5,58	Eigersund	68
Norge	4,20	Forsand	-5,80	Bokn	50
Utsira	1,48	Finnøy	-5,87	Utsira	23

- 2) Partiet taper minst i distriktskommunene i Dalane og i de tunge landbrukskommunene på Sør-Jæren. Dette samsvarer med FrPs – og delvis også med Hs – profil. Størst nedgang har partiet i Indre Ryfylke.
- 3) For øvrige regioner og sub-regioner er avvikene små, og ligger mellom fylkes- og landsgjennomsnittet. I partiets kjernekommune Karmøy er den relative tilbakegangen som for fylket som helhet.
- 4) At ingen av de lokale målingene klarte å fange opp at KrF skulle gå så mye tilbake, kan tyde på at det var mange av partiets tidligere velgere som bestemte seg for å skifte parti nær valgdagen.
- 5) Tilbakegangen gjorde at partiet tapte andremandatet, som i 2013 var siste distriktsmandat. Partiets førstemandat i Rogaland regnes som partiets sikreste. For at det skal komme i fare, må partiet trolig under 2,5 prosent nasjonalt.

4.6 Senterpartiet

- 1) Partiets fremgang i Rogaland er under halvparten av landsgjennomsnittet. Her er det grunn til å merke seg at fremgangen er aller minst i de store landbrukskommunene på Sør-Jæren.
- 2) Dette er samtidig et område der FrP hadde særlig stor fremgang og hvor KrF holdt bedre stand enn i resten av fylket. Særlig det siste er interessant da KrF og Sp her ofte konkurrerer om de samme velgerne.
- 3) Størst relativ fremgang har partiet i byene og bynære kommuner, der det tradisjonelt gjør det vesentlig svakere enn i distriktskommunene, med en dobling eller nær dobling av tilslutningen. Dette er det samme mønsteret vi så også i partiets forrige vekstperiode på 1990-tallet. Særlig utmerker Sauda (s.d.) seg med nær en tredobling av tilslutningen fra 7,31 til 19,55 prosent.
- 4) Sps distriktsmandat ble i 2013 vunnet med en margin på knapt 1350 stemmer. I løpet av valgkampen viste flere meningsmålinger at partiet kunne ligge an til mandatgevinst. Da stemmene var talt opp manglet partiet likevel over 5000 stemmer eller 2,1 prosent på å nå det målet.

Sp					
2017 %		Frem- og tilbakegang Prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Suldal	33,29	Utsira	+13,22	Sauda	267
Hjelmeland	32,32	Sauda	+12,24	Karmøy	219
Bokn	30,93	Suldal	+7,68	Haugesund	211
Bjerkreim	29,16	Forsand	+6,19	Stavanger	198
Utsira	27,41	Vindafjord	+5,67	Utsira	193
Vindafjord	26,35	Bokn	+5,11	Norge	188
Finnøy	26,24	Norge	+4,84	Strand	177
Sauda	19,55	Hjelmeland	+4,52	Sola	165
Forsand	17,61	Lund	+4,04	Kvitsøy	165
Hå	15,41	Eigersund	+3,88	Sandnes	156
Rennesøy	14,39	Tysvær	+3,75	Eigersund	156
Lund	14,36	Strand	+3,44	Forsand	154
Tysvær	12,69	Gjesdal	+3,32	Randaberg	152
Time	11,36	Kvitsøy	+3,04	Rogaland	143
Gjesdal	11,21	Rennesøy	+2,77	Tysvær	142
Klepp	10,98	Karmøy	+2,64	Gjesdal	142
Norge	10,32	Sokndal	+2,44	Lund	139
Eigersund	9,37	Rogaland	+2,28	Sokndal	138
Sokndal	8,78	Finnøy	+2,27	Suldal	130
Strand	7,93	Sola	+2,24	Vindafjord	127
Kvitsøy	7,72	Randaberg	+2,24	Rennesøy	124
Rogaland	7,53	Sandnes	+2,00	Bokn	120
Randaberg	6,60	Haugesund	+1,78	Hjelmeland	116
Sola	5,68	Stavanger	+1,53	Klepp	114
Sandnes	5,63	Klepp	+1,39	Time	113
Karmøy	4,86	Time	+1,28	Finnøy	109
Haugesund	3,38	Hå	+1,07	Hå	107
Stavanger	3,09	Bjerkreim	+0,42	Bjerkreim	102

4.7 Sosialistisk Venstreparti

- 1) Partiet vant tilbake utjevningsmandatet det tapte i 2013. Avstanden opp til distriktsmandater ble i overkant av 0,5 prosentpoeng eller knapt 1400 stemmer.
- 2) Rogaland er tradisjonelt et av SVs svakeste fylker. Så også i år. Samtidig var den relative fremgang i Rogaland mindre enn halvparten av landsgjennomsnittet.
- 3) En hovedgrunn til dette var at partiet gikk tilbake i 7 av 26 kommuner, de fleste av disse i Ryfylke.
- 4) Størst fremgang var det på Ytre Haugalandet (Haugesund med nabokommuner).

SV					
2017 %	Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)		
Norge	6,02	Norge	+1,93	Bjerkreim	1,63
Stavanger	5,85	Haugesund	+1,66	Karmøy	1,57
Suldal	5,06	Karmøy	+1,05	Haugesund	1,56
Haugesund	4,62	Sandnes	+0,79	Norge	1,47
Sauda	4,47	Sauda	+0,79	Tysvær	1,39
Rogaland	3,94	Klepp	+0,67	Sokndal	1,39
Sandnes	3,83	Time	+0,67	Klepp	1,37
Time	3,71	Bjerkreim	+0,65	Kvitsøy	1,27
Kvitsøy	2,97	Rogaland	+0,65	Sandnes	1,26
Hjelmeland	2,96	Kvitsøy	+0,63	Hå	1,24
Karmøy	2,93	Tysvær	+0,62	Time	1,22
Finnøy	2,87	Stavanger	+0,60	Sauda	1,22
Vindafjord	2,80	Sokndal	+0,58	Lund	1,22
Eigersund	2,79	Eigersund	+0,46	Eigersund	1,20
Sola	2,77	Hå	+0,44	Rogaland	1,20
Gjesdal	2,73	Randaberg	+0,42	Randaberg	1,19
Randaberg	2,64	Sola	+0,41	Sola	1,17
Rennesøy	2,54	Vindafjord	+0,33	Vindafjord	1,13
Klepp	2,48	Lund	+0,25	Stavanger	1,11
Strand	2,38	Gjesdal	+0,22	Gjesdal	1,09
Hå	2,27	Finnøy	+0,21	Finnøy	1,08
Utsira	2,22	Rennesøy	-0,21	Rennesøy	0,92
Sokndal	2,04	Strand	-0,28	Strand	0,89
Tysvær	2,19	Hjelmeland	-0,37	Hjelmeland	0,89
Bjerkreim	1,66	Utsira	-0,61	Suldal	0,89
Lund	1,43	Suldal	-0,64	Utsira	0,78
Forsand	1,42	Forsand	-0,95	Forsand	0,60
Bokn	0,78	Bokn	-1,49	Bokn	0,34

4.8 Miljøpartiet De Grønne

- 1) En meningsmåling i løpet av valgkampen antydte at MDG kunne ha mulighet til å vinne distriktsmandat i Rogaland. Valgresultatet ble imidlertid kun halvparten av hva denne målingen viste. Dermed manglet partiet nesten 2 prosent – eller nær 5000 stemmer – på mandat.
- 2) Den relative fremgangen fra 2013 var tilnærmet lik landsgjennomsnittet. Tilsvarende gjelder de fleste befolkningstunge kommunene.
- 3) I 7 av 26 kommuner gikk partiet tilbake. Det gjelder to mellomstore kommuner i randsonen rundt Nord-Jæren samt 5 mindre distriktskommuner.

- 4) Regionalt var fremgangen størst i urbane strøk og minst i Ryfylke, Dalane og på Sør-Jæren. Dette er de samme områdene der regjeringspartiene hadde fremgang.
- 5) Kun i 2 kommuner, Stavanger og Kvitsøy, fikk partiet bedre resultat enn landresultatet.

MDG					
2017 %	Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)		
Stavanger	3,76	Kvitsøy	+2,10	Utsira	Fra 0
Kvitsøy	3,56	Utsira	+1,48	Kvitsøy	244
Norge	3,24	Randaberg	+0,78	Forsand	150
Time	2,76	Stavanger	+0,57	Randaberg	146
Haugesund	2,75	Suldal	+0,56	Karmøy	133
Sandnes	2,74	Sandnes	+0,52	Suldal	131
Rogaland	2,57	Sola	+0,52	Sola	130
Randaberg	2,48	Forsand	+0,52	Lund	125
Suldal	2,37	Norge	+0,45	Sandnes	123
Sola	2,28	Karmøy	+0,38	Vindafjord	120
Finnøy	2,25	Rogaland	+0,38	Stavanger	119
Hjelmeland	2,06	Lund	+0,36	Rogaland	117
Strand	1,90	Haugesund	+0,35	Norge	116
Gjesdal	1,81	Time	+0,19	Haugesund	115
Lund	1,75	Vindafjord	+0,19	Rennesøy	115
Tysvær	1,72	Rennesøy	+0,19	Hå	110
Eigersund	1,61	Finnøy	+0,19	Finnøy	109
Klepp	1,60	Gjesdal	+0,14	Gjesdal	108
Forsand	1,56	Hå	+0,12	Eigersund	107
Karmøy	1,54	Eigersund	+0,10	Time	107
Utsira	1,48	Tysvær	+0,10	Tysvær	106
Rennesøy	1,42	Klepp	-0,05	Klepp	97
Sauda	1,39	Bokn	-0,06	Strand	94
Hå	1,27	Sokndal	-0,08	Bokn	94
Vindafjord	1,18	Strand	-0,13	Sokndal	93
Sokndal	1,02	Hjelmeland	-0,16	Hjelmeland	93
Bokn	0,97	Bjerkreim	-0,25	Sauda	83
Bjerkreim	0,64	Sauda	-0,28	Bjerkreim	72

4.9 Rødt

- 1) Partiets fremgang er i absolutte tall bare litt over halvparten av landsgjennomsnittet. Men siden utgangspunktet fra 2013 var så lavt, blir likevel den relative fremgangen noe større enn for landet som helhet.

- 2) Fremgangen er størst på Ytre Haugalandet og minst i Ryfylke. I de 3 største byene samt på Utsira (2 stemmer) oppnå partiet mellom 1 og 2 prosent av stemmene. I de øvrige kommunene er oppslutningen under 1 prosent.

Rødt					
2017 %		Frem- og tilbakegang prosentpoeng 2013-2017		Relativ frem- og tilbakegang 2013-2017 (2013 = 100)	
Norge	2,41	Norge	+1,33	Finnøy	650
Stavanger	1,93	Stavanger	+1,19	Bjerkreim	538
Utsira	1,48	Haugesund	+0,83	Forsand	380
Haugesund	1,28	Sandnes	+0,79	Sokndal	335
Sandnes	1,23	Utsira	+0,77	Karmøy	312
Rogaland	1,15	Rogaland	+0,71	Strand	296
Sokndal	0,87	Sokndal	+0,61	Haugesund	284
Sauda	0,83	Bjerkreim	+0,58	Sandnes	273
Suldal	0,82	Karmøy	+0,54	Hå	262
Karmøy	0,78	Strand	+0,45	Time	262
Eigersund	0,73	Sola	+0,43	Rogaland	261
Sola	0,72	Forsand	+0,42	Stavanger	261
Bjerkreim	0,70	Klepp	+0,40	Sola	257
Klepp	0,69	Randaberg	+0,40	Vindafjord	254
Randaberg	0,69	Lund	+0,38	Klepp	246
Strand	0,68	Eigersund	+0,37	Hjelmeland	243
Lund	0,66	Hå	+0,34	Lund	236
Gjesdal	0,62	Gjesdal	+0,34	Gjesdal	230
Forsand	0,57	Vindafjord	+0,34	Randaberg	230
Vindafjord	0,56	Time	+0,33	Norge	223
Time	0,55	Finnøy	+0,33	Tysvær	217
Hå	0,53	Sauda	+0,32	Utsira	208
Tysvær	0,52	Suldal	+0,31	Eigersund	197
Rennesøy	0,50	Tysvær	+0,28	Sauda	163
Finnøy	0,39	Hjelmeland	+0,21	Suldal	161
Hjelmeland	0,34	Rennesøy	+0,18	Rennesøy	156
Kvitsøy	0,30	Kvitsøy	-0,29	Kvitsøy	51
Bokn	0,19	Bokn	-0,22	Bokn	46

4.10 Andre

- 1) Blant andre partier er de to største **Partiet De Kristne** og **Pensjonistpartiet** størst, hver med 0,5 prosents oppslutning. For PP er dette det samme som i 2013, mens De Kristne nær halverer oppslutningen.

5. Mandatgrenser

Mandatgrenser	1. mandat	2. mandat	3. mandat	4. mandat	5. mandat
2013	4,96	10,04	17,72	24,81	31,90
2017	4,49	9,62	16,03	22,36	28,85

- 1) Tabellen viser hvor stor tilslutningen partiene måtte ha for å vinne distriktsmandat i h.h.v. 2013 og 2017.
- 2) At det i 2017 kreves lavere oppslutning for å vinne mandat i Rogaland, skyldes KrFs tilbakegang som gjør at partiet ikke lenger har styrke til å kjempe om mer enn ett mandat.

6. Hvor godt traff målingene?

- 1) Det ble offentliggjort 9 fylkesmålinger i året før valget, hvorav 1 høsten 2016, 2 i mars 2017, 2 i juni 2017 og 4 i den siste måneden før valget. Av disse 4 siste var to fra InFact på oppdrag fra lokale og nasjonale medier, de to siste tatt opp av respons med H som oppdragsgiver.

Institutt/ Oppdragsgiver	Dato	H	FrP	V	KrF	Sp	Ap	SV	R	MDG	Andre	Sum avvik
Respons, H	18/8	28,1	17,6	2,0	8,9	6,9	24,2	3,8	1,6	5,2	1,7	10,6
InFact VG	26/8	21,2	18,5	3,1	9,3	10,8	27,1	3,6	1,6	2,9	1,9	19,2
Respons, H	1/9	31,0	16,2	3,1	10,7	7,3	22,3	4,8	0,7	2,4	1,5	10,8
InFact SA/HA	6/9	24,2	17,4	4,1	9,4	8,2	23,2	5,4	1,8	3,2	3,3	12,7
Valgresultat	11/9	28,8	19,7	3,5	8,4	7,5	22,4	3,9	1,2	2,6	2,0	

- 2) Ingen av målingen kan sies å ha truffet særlig godt. Som for resten av landet hadde InFact størst avvik. Likevel synes disse målingene å ha fanget opp den lokale utviklingen i løpet av valgkampen bedre enn Respons. Hadde InFact benyttet 2013 som referansevalg – i stedet for 2015 – er det mulig at instituttet hadde kommet svært nær det endelige valgresultatet.
- 3) Heller ikke når det gjelder mandatfordelingen var det noen av målingene som traff blink.

7. Korte kommentarer til region- og kommuneresultatene

7.1 Dalane

Dalane	Stemmer	%	Stemmer	%	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
	2017	2017	2013	2013		
H	3321	24,83	3277	25,40	-0,57	98
FrP	3127	23,38	2483	19,25	+4,13	121
V	315	2,36	424	3,29	-0,93	71
KrF	1424	10,65	1781	13,81	-3,16	77
Sp	1642	12,28	1215	9,42	+2,86	130
Ap	2679	20,03	2892	22,42	-2,39	89
SV	316	2,36	243	1,88	+0,48	126
R	99	0,74	40	0,31	+0,43	239
MDG	191	1,43	175	1,36	+0,07	105
Andre	260	1,94	370	2,87	-0,93	68
Avgitte stemmer	13374		12900			
H+FrP	6448	48,21	5760	44,65	+3,56	108

- 1) Fylkets sørligste region på grensen til Vest-Agder. Egersund (i Eigersund kommune) er regionsenter. Ligger i sentrum av et belte der FrP gjorde det særlig godt.

7.1.1 Eigersund

- 1) Bykommune. Hjørnesteinsbedriften er oljeavhengig.
- 2) Høyres relative tilbakegang ligger på fylkesgjennomsnittet. I motsetning til på Nord-Jæren kan ikke dette avleses på Aps tilslutning med en tilbakegang omtrent midt på treet.
- 3) KrF gjorde det særlig godt her i 2013. Partiets sterke tilbakegang i år må ses i lys av dette. Sps fremgang er større enn fylkestrenden, noe som er typisk for kommuner med innslag av både by og bygd.

7.1.2 Sokndal og Lund

- 1) Distriktskommuner på grensen mot Vest-Agder.
- 2) FrPs to beste kommuner, og samtidig blant kommunene med størst relativ fremgang for både H og FrP, og tilsvarende dårlig for Ap.

- 3) Både H og FrP er nå større enn Ap i begge kommuner. Det har aldri skjedd før. I Sokndal har H tidligere vært større enn Ap bare i 1975, 1979 og 1981 (mens H hadde først ordfører og så stortingsrepresentant herfra). I Lund har H tidligere vært større enn Ap bare i 1981.
- 4) Sps vekst og KrFs tilbakegang er marginalt mindre enn fylkesgjennomsnittet.

7.1.3 Bjerkreim

- 1) Regionens minste kommune.
- 2) H har i en lengre periode gjort det vesentlig bedre her enn nærings- og befolkningsstrukturen skulle tilsi. En viktig årsak til det er at det drøydde svært lenge før det kom eget FrP-lag i kommunen. Jeg tolker tallene for disse to partiene som en «normalisering».
- 3) Ellers utmerker kommunen seg som den der Sp går minst frem, og som den eneste med marginal fremgang for V. Kommunen er Aps dårligste, og samtidig den der partiets relative tilbakegang er desidert størst med nær en tredel.

7.2 Sør-Jæren

Sør-Jæren	Stemmer	%	Stemmer	%	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
	2017	2017	2013	2013		
H	9403	25,73	9239	26,83	-1,10	96
FrP	8024	21,96	6634	19,27	+2,69	114
V	770	2,11	1041	3,02	-0,92	70
KrF	4751	13,00	5434	15,78	-2,78	82
Sp	4498	12,31	3687	10,71	+1,60	115
Ap	6356	17,40	6117	17,76	-0,37	98
SV	1030	2,82	788	2,29	+0,53	123
R	217	0,59	82	0,24	+0,36	246
MDG	686	1,88	615	1,79	+0,09	105
Andre	803	2,20	797	2,31	-0,11	95
Avgitte stemmer	36538		34434			
H+FrP	17427	47,70	15873	46,10	+1,60	103

7.2.1 Hå, Klepp og Time

- 1) Blant landets viktigste landbrukskommuner, men også mye oljeavhengig industri.

- 2) Utmerker seg med å være den delen av fylket der KrF holder stillingen best (aller best i sør) og Sp går minst frem.
- 3) FrPs sterke fremgang i Dalane ses også her, men med svakt fallende tendens jo lenger nord en kommer.
- 4) H går frem i Time, trolig fordi 4. kandidaten i år kommer herfra. I Hå er det en mindre tilbakegang. I Klepp, som er mest oljeavhengig, følger både H og Ap nabokommunene på Nord-Jæren.
- 5) SV øker mer enn i fylket som helhet, kanskje fordi 1. kandidaten er født i én og bor i en annen av kommunene.

7.2.2 Gjesdal

- 1) I den indre delen av regionen. Er mer orientert mot Nord-Jæren enn kommunene lenger sør.
- 2) Alle hovedtendensene følger nabokommunen Sandnes (på Nord-Jæren) med mindre avvik.

7.3 Nord-Jæren

Nord-Jæren	Stemmer	%	Stemmer	%	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
	2017	2017	2013	2013		
H	39601	30,78	40626	33,07	-2,29	93
FrP	23282	18,09	21957	17,87	+0,22	101
V	5737	4,46	6915	5,63	-1,17	79
KrF	8217	6,39	10001	8,14	-1,75	79
Sp	5524	4,29	3071	2,50	+1,79	172
Ap	31831	24,74	29113	23,70	+1,04	104
SV	6127	4,76	5094	4,15	+0,62	115
R	1970	1,53	716	0,58	+0,95	264
MDG	4158	3,23	3290	2,68	+0,55	121
Andre	2229	1,73	2076	1,69	+0,04	102
Avgitte stemmer	128676		122859			
H+FrP	62883	48,87	62583	50,94	-2,07	96

- 1) Regionen utmerker seg med motsatte tendenser fra det meste av resten av fylket for H og Ap. Sp og R har stor relativ fremgang, men fra svært lave utgangsnivåer.

7.3.1 Sandnes

- 1) Av de store kommunene er dette i relativ utvikling både Ap's beste og H's dårligste.
- 2) Det er vanskelig ikke å tolke det i lys av den kommunalpolitiske situasjonen der Ap siden 2011 har styrt i samarbeid med FrP og Sp, og H gjorde et katastrofalt K-valg 2015.
- 3) Også SV var opprinnelig del av samarbeidet, men trakk seg i fjor i protest mot FrP sentralt. SVs fremgang er marginalt større enn for fylket som helhet.
- 4) KrF og Vs tilbakegang tilsvarer fylkesgjennomsnittet.

7.3.2 Stavanger

- 1) En av kun to kommuner der både H og FrP går noe tilbake.
- 2) Ap går litt frem, men mindre enn i nabobyen Sandnes.
- 3) Sp's nær dobling må leses i lys av partiet her er et småparti (tilsvarende i Haugesund og Karmøy).
- 4) SV går mindre frem enn i fylket som helhet. Motposten er at partiet gikk mindre tilbake her enn i resten av fylket i 2013.
- 5) For KrF, V, MDG og Rødt er det små avvik fra fylkestrenden.

7.3.3 Sola

- 1) Landets mest oljeavhengige kommune. Samtidig en betydelig jordbrukskommune, særlig i den sørlige delen.
- 2) Trendene samsvarer i hovedsak med Stavanger.
- 3) Unntakene er at FrP går frem og at KrF går mer tilbake.
- 4) Sps fremgang er typisk for en grensekommune mellom by og land.

7.3.4 Randaberg

- 1) Har en struktur som ligner mye på Sola, men det urbane innslaget er noe mindre.

- 2) Hovedforskjellen mellom de to kommunene er at Randaberg, som den eneste i storbyområdet, viser tilbakegang for Ap.
- 3) Motposten er at tilbakegangen for H og KrF er mindre enn i nabokommunene.

7.4 Ryfylke

Ryfylke	Stemmer 2017	% 2017	Stemmer 2013	% 2013	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
H	4280	23,19	4075	22,68	+0,51	102
FrP	3160	17,12	2862	15,93	+1,20	107
V	468	2,54	630	3,51	-0,97	72
KrF	2282	12,37	2872	15,98	-3,62	77
Sp	3245	17,59	2233	12,43	+5,16	142
Ap	3646	19,76	3959	22,03	-2,28	90
SV	570	3,09	580	3,23	-0,14	96
R	116	0,63	54	0,30	+0,33	210
MDG	347	1,88	325	1,81	+0,07	104
Andre	339	1,84	377	2,10	-0,26	88
Avgitte stemmer	18453		17967			
H+FrP	7440	40,32	6937	38,61	+1,71	104

- 1) En svært sammensatt region som er i ferd med å revne som følge av at randkommunene i stadig sterkere grad knytter seg til naboregionene.
- 2) Som en følge av dette har også de ulike delene av regionen beveget seg i forskjellige politiske retninger.
- 3) Dette er tradisjonelt Hs dårligste region, men i år den regionen der partiet vokser mest. Med unntak av Sauda, bli veksten sterkere jo lenger unna Stavanger en kommer.
- 4) For Ap er tendensen motsatt med minst tap i nabokommunene til Stavanger.
- 5) Også FrP vokser, men i gjennomsnitt noe mindre enn sør i fylket.

7.4.1 Forsand

- 1) Liten og rik kraftkommune.
- 2) Vedtatt slått sammen med Sandnes fra 2020. Kommunesammenslåingen har utløst en veritabel lokal strid med skiftende flertall i kommunestyret. Blant de beste kommunene for både FrP og H

og blant de dårligste for Ap og V. Resultatet kan vanskelig leses som annet enn en tilslutning til sammenslåingen.

7.4.2 Strand

- 1) Regionsenteret i Ytre Ryfylke med kort vei til Stavanger.
- 2) Har over tid nærmet seg Nord-Jæren når det gjelder stemmegivning.
- 3) Hovedforskjellen er at KrF har beholdt en svært sterk stilling. Også i år går partiet mindre tilbake enn lands- og fylkestrenden. Partiets nestleder, Olaug Bollestad, er født og oppvokst her.
- 4) Sammen med nabokommunene den delen av fylket der H og FrP samlet går mest frem.
- 5) Sps fremgang er typisk for en grensekommune mellom by og land.
- 6) Både SV og MDG går tilbake.
- 7) Aps tilbakegang tilsvarer gjennomsnittet for fylkets landkommuner.

7.4.3 Hjelmeland

- 1) Distriktskommune midt i Ryfylke.
- 2) Blant kommunene med størst fremgang for begge regjeringspartiene.
- 3) Også V holder bedre stand enn i de fleste andre kommunene.
- 4) Alle de andre partiene gjør det vesentlig dårligere enn fylkesgjennomsnittet.

7.4.4 Suldal

- 1) I Indre Ryfylke. Fylkets mest grisgrendte og typiske distriktskommune.
- 2) Tradisjonelt fylkets svakeste kommune for begge regjeringspartiene.
- 3) En motpost er at de sosialistiske partiene har vunnet noe større innpass her enn i andre distriktskommuner uten større innslag av tungindustri. Nærheten til Sauda er en av forklaringen på det.

- 4) Som i nabokommunene i sør har både H og FrP fremgang mens Ap og SV går tilbake.
- 5) Sps fremgang er blant de største i absolutte tall, men fra et utgangspunkt som en av partiets beste kommuner, blir likevel den relative fremgangen noe under gjennomsnittet for fylkets landkommuner, og resultatet under noteringen ved de to valgene i 2017.
- 6) V har tradisjonelt gjort det bedre her enn i de fleste andre av fylkets distriktskommuner, og gjorde i 2015 sitt beste K-valg siden 1971. Likevel har partiet ved S-valg det siste tiåret plassert seg vesentlig lavere enn fylkesgjennomsnittet, og fra dette lave utgangspunktet taper partiet nok en tredel av oppslutningen.

7.4.5 Sauda

- 1) Som ensidig industrikommune har Sauda det siste århundret vært den minst typiske kommunen i Rogaland med partier med utgangspunkt i arbeiderbevegelsen som dominerende.
- 2) Ved K-valg 2015 skjedde et politisk jordskjelv der Sp mer enn femdoblet oppslutningen og kun manglet én representant på rent flertall i kommunestyret. Stemmene ble tatt fra begge sider av midtstreken. Men ved det samtidige F-valg var Sps fremgang mye mindre. Hovedforskjellen mellom de to samtidige valgene var at ved F-valg tok Sp neste bare stemmer fra de ikke-sosialistiske partiene. Årets gode Sp-resultat må tolkes som en funksjon av 2015, men med den klare forskjell at godt over halvparten av partiets fremgang skjer på Ap's bekostning, som taper mer enn landsgjennomsnittet.
- 3) Sauda, er sammen med Stavanger, én av to kommuner i fylket der både H og FrP går tilbake. Tilbakegangen er imidlertid mindre enn tapet til Sp ved F-valg 2015.
- 4) For KrF og V er det motsatt.
- 5) SVs fremgang er marginalt høyere en fylkesgjennomsnittet, noe som gjenspeiler at dette er en kommune der partiet og de radikale delene av arbeiderbevegelsen har tradisjoner.

7.4.6 Finnøy

- 1) Øykommune der de to sørligste øyene har vært landfast med Nord-Jæren siden 2009. Kommunen har vært pådriver som sammenslåing med Stavanger og Rennesøy, noe som gjennomføres fra 2020.
- 2) Tradisjonelt blant de dårligste kommunene både for de sosialistiske partiene og begge regjeringspartiene. Likevel blant kommunene med størst relativ tilbakegang for Ap.
- 3) Også KrF går kraftig tilbake.

- 4) Deres tilbakegang synes å ha kommet i første rekke H og FrP til gode, som begge legger på seg med mellom en femdel og en firedel. For H kommunen med størst relativ vekst.
- 5) Motsatt for Sp, som har blant de laveste vekstratene i fylket og oppnår et resultat marginalt under F-valg 2015. Det kan være fristende å tolke resultatene som en begynnende tilpasning til ny kommune.

7.4.7 Rennesøy

- 1) Også øykommune som tradisjonelt har blitt regnet til Ryfylke, men har siden kommunen ble landfast i 1992 gradvis blitt integrert i Nord-Jæren, og er nå en nærmest en fasjonabel forstadskommune til Stavanger å regne. Skal, sammen med Finnøy, skal slås sammen med Stavanger fra 2020.
- 2) Siden den ble landfast har folketallet blitt doblet, og kommunen har gradvis stemt mer og mer likt nabokommunene på fastlandet, med den hovedforskjell at KrF og Sp fortsatt er litt større og de sosialistiske partiene noe mindre.
- 3) I år følger kommunen alle hovedtendensene fra Nord-Jæren. De vesentligste forskjellene er at SV går tilbake, større relativ nedgang for KrF og mindre relativ fremgang for Sp. For Sp er resultatet marginalt under F-valg 2015. Dette er interessant da Sp prøvde å blåse i gang omkamp om kommunesammenslåingen ved inngangen til valgkampen.

7.4.8 Kvitsøy

- 1) Liten øykommune som også tradisjonelt har blitt regnet til Ryfylke, men de siste tiårene har stått uten klar regiontilknytning. Fastlandsforbindelse (arm av Rogfast) vedtatt av Stortinget før ferien.
- 2) Med kun noe over 300 stemmer er det vanskelig å lese ut klare, allmenngyldige trender.
- 3) Jeg vil likevel peke på at FrPs 3. kandidat (kampkandidat) i 2013 bodd i kommunen. Partiet synes da å ha fått et visst tilsig av taktiske stemmer fra de fleste andre partiene. I mellomtiden har representanten flyttet fra kommunen, og årets resultat må kunne betegnes som en tilbakevending til normalen med pluss 10 stemmer for både H og Sp, minus 15 for KrF og uendret stemmetall for FrP.

7.5 Haugalandet

Haugalandet	Stemmer 2017	% 2017	Stemmer 2013	% 2013	+/-	Relativ utvikling (2013 = 100)
H	15596	28,85	15253	29,09	-0,24	99
FrP	11858	21,93	11146	21,26	+0,68	103
V	1561	2,89	1817	3,47	-0,58	83
KrF	4418	8,17	5497	10,48	-2,31	78
Sp	3988	7,38	2415	4,61	+2,77	160
Ap	11828	21,88	12381	23,61	-1,74	93
SV	1852	3,43	1203	2,29	+1,13	150
R	493	0,91	168	0,32	+0,59	284
MDG	1062	1,96	862	1,64	+0,32	120
Andre	1411	2,61	1693	3,23	-0,62	81
Avgitte stemmer	54067		52435			
H+FrP	27454	50,78	26399	50,35	+0,43	101

- 1) Består av Haugesund med nabokommuner og et belte av distriktskommuner rundt.

7.5.1 Haugesund

- 1) Regionsenter og midtpunkt i fylkets andre storbyområde.
- 2) H gjorde det ekstra skarpt her i 2013, trolig som følge av Haugesund H både hadde nr. 3 og 5 på listen, og med nr. 5 som kampkandidat. Relativ tilbakegang i år er som for Stavanger. Siden samme tendens ikke ses i nabokommunene, er det fristende å tolke resultatet mest som en korreksjon i forhold til 2013.
- 3) Motposten er trolig at dette er en av kommunene med minst tilbakegang for V, samt at FrP vokser tilsvarende fylkesgjennomsnittet.
- 4) Aps og KrFs tilbakegang er omtrent midt på treet.

7.5.2 Bokn

- 1) Liten og landfast øykommune.
- 2) Størst fremgang for H i absolutte tall, nest størst relativ fremgang.
- 3) En av 4 kommuner med liten nedgang (2 stemmer) for FrP.
- 4) KrF halveres, V nesten det samme – begge fra lave utgangspunkt.

- 5) Sp øker med en femdel, noe som er kun halvparten av fylkesgjennomsnittet til tross for at partiets 2. kandidat (og kampkandidat) er fra kommunen.

7.5.3 Tysvær

- 1) Haugesunds nabokommune i øst med betydelig forstadsbebyggelse.
- 2) Som regionens mest gjennomsnittlige kommune følger den alle de regionale tendensene for Haugalandet.
- 3) H øker stemmetallet, men mangler 2 stemmer på å oppnå samme prosentandel som i 2013.

7.5.4 Karmøy

- 1) Landets største øykommune med 3 småbyer og Norges første «hovedstad» (Avaldsnes) samt betydelig forstadsbebyggelse til Haugesund.
- 2) Regnes som KrFs viktigste kommune nasjonalt og kjerneområde for FrP.
- 3) Årets resultat må tolkes i lys av at FrP i 2013 hadde to kandidater herfra med realistiske mandatsjanser. Partiet tiltrakk seg da en del taktiske stemmer fra de andre ikke-sosialistiske partiene, særlig H.
- 4) I år var situasjonen omvendt. Derfor er dette den av de store kommunene med størst fremgang for H, mens Frp går marginalt tilbake.
- 5) Både KrF og V følger fylkestrenden.
- 6) For Ap er tilbakegangen nesten like stor som landsgjennomsnittet. Dette fanges opp av de andre partiene på venstresiden.
- 7) Sp mer enn dobles, men fra et svært lavt utgangspunkt.

7.5.5 Utsira

- 1) Isolert, øykommune og landets minste kommune med bare 135 stemmer. Siden hver stemme teller dermed 3/4 prosent er det vanskelig å trekke ut tendenser av mer allmenngyldig art.
- 2) Største utslag er at Sp nær dobler tilslutningen. Det meste tas trolig fra Ap og KrF.

- 3) KrF mister hele 7 av 9 stemmer, noe som vel gjør dette til partiets største relative tap nasjonalt.
- 4) FrP tar et par stemmer fra H.
- 5) Eller er det av interesse å merke seg at MDG for første gang får stemmer (2 stk.) i kommunen.

7.5.6 Vindafjord

- 1) Distriktskommune på Indre Haugalandet.
- 2) Blant kommunene med størst fremgang for FrP, trolig delvis fordi partiets 3. kandidat (kampkandidat) i år kommer herfra. Halvparten av fremgang må ha kommet fra H som har dette som kommunen med nest størst relativ nedgang.
- 3) Også for Ap er dette blant kommunene med størst tilbakegang.